

แบบรายงานการประชุม/ฝกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

หน่วยงาน ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล นางสาวรัชชก ทองขาวขำ

ตำแหน่ง บรรณารักษ์

กลุ่มบุคลากร

สายวิชาการ

สายสนับสนุนวิชาการ

๒. หลักฐานหรือเรื่องที่เข้าร่วมอบรม

Research Intergrity “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการวิจัย สู่ความยั่งยืนด้วยจริยธรรมการวิจัย”

๓. วิทยากรในการบรรยาย

ศาสตราจารย์ นพ.ยง ภู่วรวรรณ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดอบรม

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๕. ระยะเวลาที่เข้าร่วมอบรม

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.

๖. งบประมาณที่ใช้ในการเข้าร่วมอบรม

-

๗. วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมอบรม

๗.๑ ทำความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีกับผลงานทางวิชาการ

๗.๒ เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการใช้ AI กับจริยธรรมการวิจัย

๘. สรุปเนื้อหาสาระของการเข้าร่วมอบรม

จริยธรรมทางวิชาการและการใช้ AI ในยุคปัจจุบัน

การวางรากฐานทางจริยธรรมที่สำคัญสำหรับผู้ที่ทำงานในแวดวงวิชาการและการวิจัย ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว "พื้นฐานการปฏิบัติ" ยังคงเป็นหัวใจสำคัญที่ไม่สามารถละเลยได้

1. พื้นฐานจริยธรรมและการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

พื้นฐานของการทำงานร่วมกันและการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 5 ประการ คือ

- การไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น: เคารพในทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิส่วนบุคคล

- การคำนึงถึงส่วนรวม: ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ
- การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ: รักษาบรรยากาศทางวิชาการที่ดี
- หลีกเลี่ยงการสร้างปัญหาให้ส่วนรวม: ไม่กระทำการใดๆ ที่ส่งผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของวงการวิชาการ
- การสอดส่องดูแล: เป็น "หูเป็นตา" และไม่ยินยอมให้มีการละเมิดจริยธรรมเกิดขึ้นในหน่วยงานหรือแวดวงของตน

"การเผยแพร่วิชาการเป็นสิ่งที่ต้องทำ" แต่ต้องเข้าใจบริบทว่า "สำนักพิมพ์ส่วนมากเป็นธุรกิจ" ซึ่งหมายความว่าผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องระมัดระวังเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและความโปร่งใสในการตีพิมพ์

2. นวัตกรรมในการตรวจสอบ: PubPeer

PubPeer (The Online Journal Club) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสำคัญในยุคปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้ชุมชนนักวิชาการสามารถวิพากษ์และตรวจสอบบทความวิจัยหลังการตีพิมพ์ (Post-publication peer review) เครื่องมือนี้มีบทบาทอย่างมากในการจับผิดงานวิจัยที่มีข้อบกพร่อง หรือมีการทุจริตทางวิชาการ ทำให้ความผิดพลาดด้านจริยธรรมถูกจับตามองได้ง่ายขึ้นในยุคดิจิทัล

3. จริยธรรมการใช้ Generative AI ในงานเขียน (Ethical Use Cases)

การใช้ AI ในงานเขียนวิชาการตามระดับความเหมาะสมทางจริยธรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

(1). ระดับที่ยอมรับได้ทางจริยธรรม (Ethically Acceptable)

เป็นการใช้ AI เพื่อสนับสนุนทักษะเชิงเทคนิคที่ไม่ใช่การสร้างเนื้อหาหลัก ได้แก่

- ไวยากรณ์และการสะกดคำ (Grammar and Spelling): ใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แต่ต้องมั่นใจว่า AI ไม่ได้เปลี่ยน "ความคิด" ของเรา
- ความสามารถในการอ่าน (Readability): ใช้ปรับสำนวนให้ลื่นไหล โดยต้องสะท้อนการเขียนและคิดเชิงวิพากษ์ของตัวเอง
- การแปลภาษา (Language Translation): ใช้เพื่อทลายกำแพงภาษา แต่ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องและรับผิดชอบในเนื้อหา

(2). ระดับที่ต้องใช้ความระมัดระวัง (Ethically Contingent)

เป็นการใช้ AI ในกระบวนการเตรียมการหรือการจัดการข้อมูล ซึ่งต้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวด ได้แก่

- การสร้างโครงร่าง (Outline): AI ช่วยวางโครงได้ แต่ต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของวารสาร
- การสรุปเนื้อหา (Summarizing): ต้องมั่นใจว่าผลงานสุดท้ายยังคงเป็นแนวคิดและข้อค้นพบของผู้เขียนเอง
- การปรับปรุงความชัดเจน: ต้องระวังไม่ให้ AI เปลี่ยนแปลง "สาระสำคัญ" หรือความหมายดั้งเดิม
- การระดมความคิด (Brainstorming): หาก AI ให้แนวคิดใหม่ๆ ต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาหรือให้เครดิตอย่างเหมาะสม

(3). ระดับที่น่าสงสัยทางจริยธรรม (Ethically Suspect - ไม่แนะนำให้ใช้)

กิจกรรมที่ AI เข้ามาแทนที่ "บทบาทหลัก" ของนักวิชาการ ถือเป็นเรื่องอันตราย และไม่ควรทำ

- การเขียนเนื้อหาใหม่ทั้งหมด (Drafting de novo text)
- การพัฒนาแนวคิดใหม่ (Developing new concepts)
- การตีความข้อมูล (Data interpretation)
- การทบทวนวรรณกรรม (Review literature)
- การประเมินความสอดคล้องด้านจริยธรรม และการตรวจสอบการลอกเลียนแบบ (ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของมนุษย์และเครื่องมือเฉพาะทาง)

4. การจำแนกประเภท AI และปัญหาที่พบ

การจำแนก AI ตามลักษณะการทำงานสมัยใหม่ออกเป็น 4 กลุ่ม:

- Generative AI: เน้นการสร้างเนื้อหาใหม่ (ข้อความ, รูปภาพ, เสียง) เช่น ChatGPT, Gemini, DeepSeek
- Agentic AI: AI ที่มีเป้าหมายและวางแผนทำงานเองได้ (Think-Plan-Do) เช่น AutoGPT หรือ AI Agents ในองค์กร
- Predictive/Analytical AI: เน้นการวิเคราะห์และทำนายผล
- Perception AI: เน้นการรับรู้และจำแนกข้อมูล

ปัญหาหลักของ AI (The Dark Side)

แม้ AI จะทรงพลัง แต่ผู้ใช้ต้องตระหนักถึงปัญหา 3 ประการหลัก

- การลอกเลียนผลงาน (Plagiarism): AI อาจนำเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์มาดัดแปลงโดยไม่แจ้ง
- ข้อมูลเท็จหรือผิดพลาด (AI Hallucination): AI มักจะ "มโน" ข้อมูลที่ดูสมจริงแต่ไม่เป็นความจริง
- การอ้างอิงผิดหรือแต่งขึ้น: การที่ AI สร้างบรรณานุกรมปลอม ซึ่งเป็นความเสี่ยงสูงสุดในงานวิชาการ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในยุค AI นักวิชาการและผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องเปลี่ยนบทบาทจาก "ผู้เขียน" เพียงอย่างเดียว มาเป็น "บรรณาธิการและผู้ตรวจสอบ (Editor & Validator)" ที่มีความรับผิดชอบสูงขึ้น การใช้ AI เป็นเพียง "เครื่องมือช่วย" (Co-pilot) เท่านั้น แต่ "เจตจำนง ความคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบทางจริยธรรม" จะต้องเป็นของมนุษย์เสมอ เพื่อรักษามาตรฐานและความน่าเชื่อถือของโลกวิชาการไว้ และระลึกไว้เสมอว่า จริยธรรมต้องสูงกว่ากฎหมาย

๙. ปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมอบรม

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

: ต่อตนเอง เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการจัดการสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม

: ต่อหน่วยงาน/มหาวิทยาลัย นำความรู้เรื่อง จริยธรรมทางวิชาการและการใช้ AI มาถ่ายทอดให้กับผู้ใช้บริการ นักวิจัย และนักศึกษา เพื่อให้ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเป็นผลงานที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับทางวิชาการ

๑๑. เอกสารหรืออื่นๆ ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม

๑๒. สำเนาประกาศนียบัตร/วุฒิบัตร ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

๑๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้รายงาน

(นางสาวรัชชก ทองขาวขำ)

บรรณารักษ์

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ

(อาจารย์ เบญญา หวังมหาพร)

รองผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙